

דף נט

'אף תרומת מעשר נטלת באומד ובמחשבה, ומעשר קרייה רחמנא תרומה...'. וחכמים חולקים על אבא אלעזר בן גומל וסוברים שאין להפריש תרומת-מעשר באומד. התוס' (כאן ובמנחות נד) צדדו לומר שלא נחלקו חכמים אלא לענין לכתחילה, אבל אם הפריש לפי אומדן ולא נתכוין להוסיף – אין נידון כמרבה על המעשרות ותרומתו תרומה. ובתירוץ השני כתבו שמחלוקתם אמורה לענין דיעבד, שלדעת חכמים הרי זה כמרבה במעשרותיו שהם מקולקלים. וכן כתב הרמב"ן (בגטין לא) והרשב"א (בביצה ג). וכן נראית שיטת הרמב"ם (תרומות ג, י). וזה שלא כדברי ה'כפתור ופרח' (כד) שבדיעבד – מה שעשה עשוי. וכן כתב בספר שערי צדק (לבעל החיי-אדם, י,יא), שכתב, כיון שבדיעבד תרומתו תרומה [ובלבד שלא נתכוין להוסיף], לכך מותר אף לכתחילה לעשות כן בדמאי. אך כאמור, מהרמב"ם ושאר ראשונים משמע שאף בדיעבד אין תרומתו תרומה. ולפי זה אף בדמאי יש להקפיד שלא להפריש באומד. ואולם פשוט הדבר שאם מפריש מהפירות באומד, אלא שמפרש ואומר שהתרומה תחול רק על אחד ממאה – אין זה בכלל 'אומד' כלל (עפ"י מעדני ארץ תרומות ג, י).

ע"ע שבט הלוי ח"ב רטו, ג בבאור מחלוקת התנאים בתרומות, אם תרומה עולה במאה ועוד או במאה – האם מהתורה תרומת-מעשר באחד ממאה במדויק, או מצותו מעט יותר משום אומד יפה, כמו שצדדו התוס'.

סיכום שיטות הראשונים בהפרשת תרומות ומעשרות באומד ובמחשבה – ע' ביוסף דעת מנחות נד-נה בשאלות ותשובות לסיכום, ובחולין ז.

'קרא לתשיעי עשירי ונשתייר עשירי בדיר' – כלומר, נשתייר לבדו. אבל אם נשתייר בדיר שנים או יותר – אין העשירי קדוש עד שיצא, וכיון שיצא – נתקדש (עפ"י חזו"א כו, ז).

ולשון הרמב"ם (בכורות ח, ח) 'זה שנשאר בדיר מעשר אע"פ שלא יצא ולא ביררו' – פירושו שלא ייחדו בפירוש למעשר, אך אין הכוונה שלא ביררו מן האחרים, שהרי אין אחרים בדיר.

(ע"ב) 'היו לו י"ד טלאים והכניסן לדיר ויצאו ששה בפתח זה וארבעה בפתח זה...'. נראה שהמכניס עשר בהמות לדיר כדי לעשרן, ויש בדיר שני פתחים – ראוי לו למנותן כולם במנין אחד, גם את היוצאים מהפתח השני [וכמו בשיצאו שתיים כאחת בפתח אחד – מונה אותן שתיים, כך הדין בשני פתחים, וכל שכן כשיצאו בזה אחר זה].

והוא הדין כשיש לו יותר מעשר בהמות, יכול להוציאן בכמה פתחים ברצף מנין אחד – שאין הפתח קובע אלא מנין היוצאים מן הדיר הוא הקובע.

וכאן מדובר כשלא רצה למנותן במנין אחד אלא למנות בכל פתח מנין לעצמו (עפ"י חדושים ובאורים ז, ז).

עיי' עוד שם (בסק"ה) שצייד בסברה שכאשר יש לו י"ט בהמות, לכתחילה יש לו לכנסן בדיר שיש לו פתח אחד, כלומר למנותן במנין אחד [והתשע הנותרים אינם נפטרים אלא מצטרפים לגורן הבא כדלהלן], ולא ימנה בשני מנינים באופן שייפסרו ע"י מנין הראוי, שיצאו תשעה מכאן ותשעה מכאן, וכדלהלן.

ויש לעיין בדבר, הלא בכל אופן אין כאן אלא בהמת מעשר אחת, ומהי תיתי לחייבו להביאם לחיוב צירוף לגורן הבא ולא לסמוך על דין 'מנין הראוי' אף לכתחילה.

יתר על כן, אפשר שגם כשיש לו בהמות רבות מותר למנותן בכמה פתחים, כל פתח במנין בפ"ע, הגם שעל ידי כך מתרבים הסיכויים שיתמעטו המעשרות משום העודף שבכל מנין ומנין – וטעם הדבר, כי מעשר בהמה אינו כמעשר דגן שהוא חיוב

הפרשת בהמה אחת מכל עשר בהמות, אלא החיוב הוא רק להעבירם תחת השבט והעשירי שיצא – יהא מעשר, והרי העביר את כולם והעשירי שבכל העברה – עשהו מעשר. והלא אפילו מכירה ושחיטה לא אסרו חכמים אלא בהגיע הגורן, כי אין כאן ביטול מצות מעשר אלא גרם פטור, ולא שמענו שאסרו להעביר באופן שיוצרו עודפים. והרי סתימת הדברים מורה שמותר הדבר, אם לא משום מדת חסידות.

דף ט

כגון שמנה תשעה וכי מטא עשרה קרי חד מרישא – קסבר עשירי מאליו קדוש. יש לשמוע מכאן שאעפ"י שהבעלים ממאנים בקדושת העשירי, שלכך התחילו מנין חדש, בשביל לפוטרן במנין הראוי – העשירי קדוש מאליו, שמשמים מקדשים אותו בעל כרחו. ואעפ"י שלכאורה מעשר בהמה אינו שונה ממעשר דגן שאי אפשר לו לחול אלא מדעת הבעלים, כאן שונה, כיון שמנה כרצונו כל התשע, והתורה אמרה שהעשירי קדוש מאליו, הרי זה נחשב כאילו הסכים על קדושת עשירי (עפ"י חזון איש כו, ז).

רב כהנא אמר: למנין בהמות הוא קדוש. כתב החזון-איש (כו, ז) שמסתבר שאם מקפיד שלא יוקדש למנין בהמות אלא לפי מנינו – אין זה מעשר כלל, שאי אפשר להחשיב מנינו למעשר נגד רצונו. וכאן מדובר בטועה וסובר שאפשר שיחול למנין שלו, ובזה אנו אומרים שאין להתחשב במנינו וקדוש למנין בהמות. [ומקשה הגמרא ממתניתין – שגם במשנה מדובר שטעה].

– כתב ב'לקוטי הלכות' שיש לשמוע מן הסוגיא שאף על פי שמצוה למנות את כולן כסדר, 'אחד שנים שלשה...'. – בדיעבד שלא מנה אלא את העשירי – חל שם מעשר עליו. ובחזו"א (כו, ט) כתב שאינו מובן, הלא אם הביט על העדר כולו ונטל אחד מן העשר, שנינו במשנתנו שאין זה מעשר, הגם שמנה את העשירי שלקח. [וכנראה לדעת הל"ה יש לחלק בין יצאו אחד אחד מן הדיר, שהרי הם כמננים מאליהם, ובין עומדים ורבוצים] – וכאן שונה שאעפ"י שטעה במנין פיו וקרא לשלישי שני ולרביעי שלישי, מ"מ קרוי מנין כיון שהמנין מבורר בפיו ובלבו.

עוד כתב ב'ליקוטי הלכות' שאם לא מנה כלל – לא נתקדש העשירי. ומה שלדעת רב כהנא אם מנאן זוגות נתקדשה הבהמה העשירית שיצאה – לפי שיש כאן מנין, שמנינו של איש זה כך הוא, כשיספור חמש זוגות, השני שבזוג החמשי הוא אצלו העשירי.

ואילו הרש"ש הוכיח מדברי רב כהנא שאפילו ללא מנין כלל – נתקדש העשירי שיצא. וב'לקוטי הלכות' דחה דבריו, כאמור. אך החזו"א (כו, ט) קיים דברי הרש"ש, ובאופן שידעו הבעלים את מנינם כשיצאו, ומנין במחשבה מועיל גם ללא דיבור. כן הכריח בכמה ראיות.

אמר רבא: הואיל ואיתיה במנינא פרסאה דקרו לעשרה חד. נראה שרצה לומר, הואיל שיוודע מנינו לבסוף – הרי זה מעשר, כי מודה רב מארי שאפשר ליקדש לפי מנין בהמות כל שאי אפשר ליקדש לפי מנין ידיה, הלכך העשירי שיצא מתקדש אעפ"י שלא מנאם כסדר, ובלבד שידע את מנינם. ודוקא במנאן זוגות סובר רב מארי שאינו קדוש לפי מנין בהמות, מפני שאפשר להיקדש לפי מנין שלו, שהרי מנין זוגות הוי מנין לדעתו, אבל כאן שקרא למפרע ואי אפשר להתקדש לפי מנינו – מתקדש למנין בהמות.

דף נח

פז. א. כיצד מעשרין, לכתחילה ודיעבד?

ב. קפץ אחד מן המנויים או מן המעושרין לתוך הדיר – מה הדין?

א. כיצד מעשר, כונסן לדיר ועושה להן פתח צר כדי שלא יהיו שנים יכולים לצאת כאחת, אמותיהם גועות מבחוץ והם יוצאים לקראת אמם. (יעבר – ולא שיעבירוהו). ואין מוציאים אותם על ידי הנחת ירק בחוץ אלא ע"י אמם, גזרה משום לקוח ויתום שפטורים ממעשר (רב הונא). ומונה: א' ב' ג'... ט', והיוצא עשירי – סוקרו בסיקרא ואומר הרי זה מעשר. מצוה למנותן בשבט (תחת השבט).

לא מנאן בשבט או שמנאן רבוצים או עומדים – הרי זה מעשר (העשירי... קדש).

לא קרא שמו 'עשירי' – קדוש (העשירי יהיה קדש). אבל אם נטל עשירית מהבהמות ללא שום מנין – אינו מעשר. רבי יוסי בר"י אומר: מעשר (כמעשר דגן).

א. מדובר שלא מנה ראשון שני וכו' אפילו במחשבה אלא עפ"י הבטה כללית על העדר, אבל

במחשבה – הוי מנין (עפ"י חז"א כו, ח"ט).

ב. לא מנה אלא את העשירי בלבד – הרי זה מעשר (לקוטי הלכות עפ"י גמ' להלן).

דיני אומד ומחשבה בתרומות ומעשרות – מובאים במנחות נד-נה.

ב. קפץ אחד מן המנויים לתוך הדיר – הרי אלו פטורים, לפי שהמנוי נפטר (שמנין הראוי פוטר כדלהלן), והרי כל אחד מן הדיר נתון בספק שמא הוא הפטור, והספק פטור ממעשר מדין תורה (העשירי – ודאי, ולא עשירי ספק). (ב"מ 1).

א. אם נשארו בדיר בהמות שיודע בהן בודאות שאין הקופצת ביניהן – נשארות בחיובן ומצטרפות

לגורן אחר. ומשמע שאינו חייב להביא טלאים אחרים שמחוץ לדיר להשלימן לעשר

(עפ"י חז"א כו, 1).

ב. הוא הדין כשנתערב בדיר לקוח ויתום הפטורים ממעשר – פטורים (ל"ה).

קפץ אחד מן המעושרין לתוכם – כולם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים, שהרי יש בתוכם בהמה הקדושה בקדושת מעשר [ואינה בטלה ברוב, משום גזרת קבוע].

דף נט

פח. א. מה דינו של העשירי שלא קראוהו מעשר, בין שיצא מן הדיר בין שנשאר בתוכו ולא יצא?

ב. מהו 'מנין הראוי פוטר'? מהם הכללים העולים מפרטי הדינים שבסוגיא?

ג. עשר בהמות שהחל למנותן ומתה אחת מהן תוך כדי המנין – מה הדין?

ד. היו לו יותר מעשר בהמות כגון ט"ז טלאים, מה דינו?

א. אמר רבא: עשירי – מאליו הוא קדוש (בתום מנין התשע), גם כשלא קראו 'עשירי' ולא 'קודש' אף לא במחשבה, אלא נשאר (לבדו. חז"א) בדיר (יהיה קדש). וכן שנו בברייתא.

והוא הדין כאשר קרא לעשירי 'ראשון' לאחר שמנה תשע [כגון שהיו י"ט טלאים בעדר, ולאחר תשע התחיל מנין חדש] – הרי הוא קדוש (ס).

וכן אם קרא לעשירי 'תשיעי' או 'אחד עשר' – הרי הוא קדוש כמעשר גמור מפני שהעשירי מאליו קדוש (כמפורש במשנה ובגמרא להלן, וכמוש"כ רש"י-כת"י סא. ד"ה וקרייה י"א).

וכן כשיצאו התשיעי והעשירי בבת אחת וקראם 'תשיעי', אחד מהם מתקדש מאליו, והרי מעשר וחולין מעורבים זה בזה (עפ"י גמרא להלן ס:).
 החזו"א (כו, 1) כתב להוכיח מן הגמרא שאפילו הבעלים ממאנים בקדושתו – העשירי יהיה קדש בעל כרחו, כיון שמנה תשעה.

ב. מנין הראוי למעשר – פוטר את המנויים כאילו נתעשרו, גם אם לבסוף לא עישר, כגון שהיו עשר בהמות והתחיל למנותן ולפני תום המנין מת העשירי או שיצא אחד מפתח אחר – כל המנויים פטורים (אשר יעבר – ולא שכבר עבר. ולא הוצרך הכתוב למעט אם כבר נתעשרו, אלא בא לפטור אפילו לא נתעשרו).
 ואפילו בכגון שנמנו ויצאו ארבע מפתח זה וארבע מפתח אחר, ונשארו בדיר שש, ויצאו השש באחד משני הפתחים או מפתח שלישי – נפטרו השמונה הראשונים, כי כשהם נמנו היתה אפשרות להגיע למעשר ע"י יציאת הששה הנותרים בכל אחד מן הפתחים. ואעפ"י שהוא ספק והרי בכל אופן שיצאו לא יהא עשר בפתח האחר – נחשב זה למנין הראוי.
 שאר הבהמות שלא נמנו – נשארו בחיובם.

א. הבהמות שלא נמנו אסור לשוחטן ומצטרפין לגורן אחר (עפ"י חזו"א כו, 1).
 ב. נראה שאם הפסיק המנין במזיד, כגון שנעל הדלת באמצע המנין – לא נפטרו במנין הראוי, וכאילו הוברר למפרע שאין דעתו לגמור כיון שבידו לעשות כן (עפ"י חזו"א כו, 1).
 אם בשעת המנין לא היה בדיר כדי להשלים לעשר – אין זה 'מנין הראוי' ולא נפטרו המנויים.

ג. היו לו עשרה טלאים והחל למנותם ומת אחד מן המנויים – מונה ומשלים. מת אחד מאלו שלא נמנו – המנויים פטורים, שמנין הראוי פוטר, ושאינם מנויים – מצטרפים לגורן אחר.
 נראה שלפרש"י אסור לשחטם ולמכרם עד שייעשרו בגורן הבא (ע' חו"ב ז סק"ה וסק"ג).

ד. היו לו ט"ו טלאים – חייב להכניס את כולם לדיר להתעשר. העשירי שיצא – מעשר, וחמשת הנותרים מצטרפים לגורן אחר.

א. אלו הנותרים אסור למכרם ולשחטם עד הגורן הבא (רש"י. וע"ע חזו"א כו, ה; חו"ב ז, ה יג).
 ב. נראה שאם עבר ובירר עשרה לבדן ועישרם – מה שעשה עשוי והרי העשירי מעשר, ומ"מ חמש הנשארות אינן פטורות ואסור לשחטן ומצטרפות לגורן אחר (חזו"א כו, ה).
 וכן הדין בי"ט טלאים (ואף אם מנה תחילה התשע, ואת העשירי שיצא מנהו כ'ראשון' – הרי הוא קדוש, שהעשירי קדוש מאליו, כנ"ל). אלא שבזה אם יצאו ט' מפתח זה וט' מפתח זה, כיון שהאחד שנשאר היה ראוי לצאת כאן או כאן, כולם נפטרו משום 'מנין הראוי' כאמור.
 יש להסתפק האם מותר לעשות כן לכתחילה, להוציאן בשני פתחים [כמשמעות לשון הברייתא 'אלא כונסן לדיר...'], כפי שפרשה רב הונא בר סחוריה]. ומסתבר יותר שלכתחילה יש לכנסן לדיר של פתח אחד (עפ"י חו"ב ז, ה).

דפים נט – ט

- פ.ט. א. מה הדין כשקרא לתשיעי או לאחד-עשר 'עשירי' באופנים השונים, כשהבהמות יצאו בזו אחר זו?
 ב. טעות מעשר – האם היא כתמורה, ומאי נפקא מינה?

א-ב. קרא לתשיעי 'עשירי' – התשיעי נתקדש לענין זה שאינו נשחט אלא במומו, אבל אינו קרב. הגוזה והעובד בו – לוקה (עפ"י רש"י כת"י ס: ד"ה קראן). ואינו נמכר באיטליו ולא נשקל בליטרא, כמעשר בעל מום. ונראה שהמוכרו עובר בלא יגאל כשאר מעשר בהמה (מג"ח שסא, ו).

רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש: אינו קדוש אלא אם נעקר שם עשירי (- מן העשירי, כלומר שקרא לו תשיעי), אבל לא נעקר [אפילו לא קראו כלום אלא שנשתייר בעדר] – לא נתקדש התשיעי. והסיקו כדברי חכמים שבכל אופן התשיעי קדוש.

העשירי, אעפ"י שקראו 'תשיעי' – הרי הוא מעשר גמור. וה"ה כשלא קרא לו כלום ונשתייר בדיר. כל שאר המנויים – נפטרו.

קרא לאחד-עשר 'עשירי' – הרי הוא קדוש ליקרב בתורת קרבן שלמים, וטעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונתינתם לכהנים. וכן מתנות הדם – כשלמים (אם מן הבקר – לרבות י"א לשלמים. ולא נתרבה תשיעי להקרבה אלא י"א – כי מסתבר יותר שהקדש מקדש לאחריו משלפניו. סא).

בזה הכל מודים שלא נתקדש אלא אם נעקר שם 'עשירי' מן העשירי – שקרא לו 'תשיעי', אבל בלא הכי, בין שקרא לו 'עשירי' בין ששתק ולא דיבר – אין האחד-עשר מתקדש.

ואם קרא לעשירי 'אחד עשר'; לדברי ר' יוסי ברבי יהודה הרי זו עקירה, ולדברי רבי אין זו עקירה. ופירש רבא כשיש לו בהמות רבות, וכשאמר 'אחד עשר' דבריו מתפרשים כאילו אמר עשר אחד, כלומר זהו המעשר הראשון מכלל העדר, אבל אין לו בהמות הרבה (אלא כגון ט"ו. ערש"י) – אפילו לרבי הריזו עקירה והאחד-עשר מתקדש.

הלכה כרבי מחברו (לקוטי הלכות. ותמה על שהרמב"ם השמיט הלכה זו).

לדברי ר' יהודה, הי"א דינו כדין תמורה [תמורת שמו' ולא תמורת גופו'], הלכך אינו עושה תמורה, שאין תמורה עושה תמורה. ולדברי רבי מאיר אינו כתמורה [שאם כן – לא היה קרב, שהרי תמורת מעשר נתמעטה כתמורת בכור], הלכך עושה תמורה.

הלכה כרבי יהודה. ואעפ"י שהוא כתמורה – אינו כתמורת מעשר שאינה קריבה, שגזרת הכתוב בזה שתיקרב (ע' תו"ח על המשניות; חדושי הגר"ר בנגיס ח"ב ג).

וגם שניידון כתמורה לר"י, נראה מדברי התוס' שאין זה כתמורה ממש לענין לאו ד'לא ימיר' (ע' חדושי הגר"ר בנגיס ח"ב נא).

רבי אלעזר בר"ש אומר: לעולם אין הי"א קדוש אלא אם שתק בתשיעי וקרא לעשירי 'תשיעי' ולי"א קרא 'עשירי', שלא היתה לו אלא טעות אחת, אבל אם טעה גם בתשיעי, שקראו 'עשירי' – אין הי"א מתקדש כלל. [ופרשו טעמו שסובר כר' יהודה שהוא כתמורה, וסובר כר"ש אביו שאין מימר חוזר ומימר – הלכך הטעות השניה אינה כלום].

נחלקו הדעות כאשר קרא לתשיעי 'תשיעי' (ולא שתק), וגם לעשירי קרא 'תשיעי'; לפרש"י, כשקרא לי"א 'עשירי' נתקדש. ולרש"י-כת"י, הקריאה לעשירי 'תשיעי' כמאן דליתא, וכאלו קרא לו 'עשירי' הלכך אין הי"א מתקדש, כי לא נעקר שם 'עשירי' (שני הפירושים הובאו בתוס').

דין זה של 'טעות מעשר' נתרבה מן הכתוב וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש. ודוקא בטעיה בסמוך, בתשיעי ובי"א, אבל בשמיני ולמטה הימנו או בי"ב ולמעלה הימנו – לא נתרבה (שנתרבה טעותו דומיא דידיה, בסמוך לו. 'ודבר זה הלכה מפי הקבלה נשמע' (רמב"ם בכורות ה,א).

[קרא בכוונה לתשיעי או לאחד-עשר 'עשירי' – לרב נחמן (בנויר לב) לא נתקדשו, ולרבה בר רב הונא נתקדשו. וכן הלכה (רמב"ם שם).

נראה שדין טעות במעשר אינו אלא בדיבור ולא במחשבה [כיון שקורא לו 'תמורה', ותמורה נראה שאינה אלא בדיבור] (עפ"י חזו"א כו, ח). ויש לעיין כאשר כל המנין היה במחשבה, ותשיעי קראו עשירי ועשירי תשיעי – האם יש ממש בדיבורו או שמא צריך דיבור בכולם, שהרי מנין הראשונים גם הוא גורם לקדושת התשיעי וצריך דיבור דוקא (שם סק"א).

דף ס

צ. מה הדין במקרים הבאים?

א. יצאו שתי בהמות כאחת.

ב. המונה זוגות זוגות, או קבוצות קבוצות.

ג. מנאם למפרע.

ד. יצאו שתיים בתשיעי וקראן 'תשיעי' או קראן 'עשירי'; יצאו שתיים בעשירי וקראן 'עשירי' או 'אחת עשרה'.

א. יצאו שני תלאים (באמצע המנין) כאחת – מונה אותם כשנים. מנאם כאחד והמשיך במנינו – הרי התשיעי והעשירי (שלפי מנינו) מקולקלים.

יש מפרשים שדינם כדין הקורא לעשירי 'תשיעי' ולי"א 'עשירי', שהעשירי מעשר והי"א שלמים (פירוש א' ברש"י, וכן הביא מנימוקי רבו).

וי"מ שכיון שיצאו שנים כאחת וגם מנאם כאחת – הרי זה ספק, הלכך התשיעי למנינו דינו כספק תשיעי ספק עשירי, ויכאכל במומו. והעשירי למנינו דינו כספק עשירי ספק י"א [והשלמים שביניהם טעון פדיון, וכדלהלן]. כן פרשו התוס'.

וי"מ כיון שטעותו היתה בבהמות קודמות ולא בתשיעי ובעשירי – לא חלה עליהם קדושת הקרבה אלא שניהם ייאכלו במומן (פירוש שני ברש"י; פ' קמא ברש"י כת"י. ובדעת הרמב"ם – ע' ל"ה חזו"א כו, ט).

יצאו תשיעי ועשירי כאחת – תשיעי ועשירי מקולקלין (וראה להלן כיצד הדין אם קראן 'תשיעי' או 'עשירי'). יש מפרשים שאם בתחילת המנין יצאו שנים ביחד, ימשיך להוציא זוגות זוגות וימנעם כשנים שנים, והזוג העשירי קדוש (כ"פ הרמב"ם). ורשות היא ולא חובה (עפ"י חזו"א כו, י. ע"ש).

ב. מנאם זוגות זוגות, קינטרן (= קבוצה בת מאה. וי"ג 'קונטרסין'. ע' ערך) קינטרן – נחלקו אמוראים בדעת ר' יוחנן; רב מארי אמר: למנין שלו הוא קדוש, כלומר הקבוצה העשירית שמנה – היא המעשר. רב כהנא אמר: למנין בהמות הוא קדוש, דהיינו הבהמה העשירית שיצאה היא המעשר, ולא כפי שמנה הוא (ואם נתערבו – כולם ירעו עד שיסתאבו). פסק הרמב"ם כדעה ראשונה.

ודוקא כשמנה כך במכוון, אבל כשיצאו שנים ביחד ממילא ומנאם אחד – תשיעי ועשירי מקולקלים, כאמור.

כתב החזו"א (כו, ט): זוגות זוגות היינו שיוצאים שנים או שלשה אחד אחד, וכשיצאה הקבוצה מונה 'אחד'. עוד כתב שנראה שצריך למנות כל אחד ואחד שבזוג עד מספר הזוג.

משמע בגמרא שלפי הדעה הראשונה, אם היו י"ט בהמות ומנאן זוגות זוגות, וכשיצאה הבהמה האחרונה קראה מעשר – פטר את כולם, מפני שהיא ראויה להתעשר כאן וכאן (כלומר בשני המנינים, שכל זוג מכיל שני מנינים. עפ"י חזו"א) ומנין הראוי פוטר.